

Sebők Zsigmond: Pósa Lajos

A Kisdednevelők Országos Egyesülete a Szegedi Kisdedóvó Jótékony Nőegyesülettel karöltve húsvét vasárnapján Pósa-ünnepet rendez, mely széles körökben rokonszenves visszhangot kelt.

Nem véletlen az, hogy az ünnepet Szegeden rendezik, mert körülbelül húsz éve annak, hogy Pósa Lajos Szegeden megindította első gyermeklapját és ezzel megvetette alapját annak a nagyszabású mozgalomnak, melynek eredménye a magyar gyermekirodalom fölvirágzása. Az a lapocska kicsi és primitív külsejű volt, nem is élt sokáig, de az a lélek, mely homlokán ragyogott, az a magyar levegő, mely soraiból áradt, mindazokat állandóan meghatotta, akik pályafutását figyelemmel kísérték. Kevesen voltak, akik a lapocskát olvasták, de az a kevés ettől fogva biztos hittet látta Póságban a gyermekirodalom újjáteremtőjét.

A hívők nem csalatkoztak. A lapocska megszűnt, de a szegedi Iskola utca egyik kis szobájában tovább zengett a lant leggyöngédebb húrján a dal, azon a finom húron, mely a gyermekszívbe tudja belopni melódiáit. Pósa Lajos, nem rettenve vissza a siker-telenség látszatától, lelkesedve írta gyermekverseit s mikor kötetre való kitelt belőlük, fölvitte Budapestre. Itt a versek kedves, naiv poézisa, a friss, új hang, a hamisítatlan magyar nyelv és tartalom valóságos forradalmat okozott az irodalom berkeiben. Még nem is látták a csengőbongó versecské meg az őket napvilágra bocsájtó gépeket, már is mindenütt beszéltek róluk s maga Ágai Adolf, a gyermekirodalom eddigi zászlóvivője sietett beajánlani a kiadóknak.

A gyermekversek megjelentek és minden gyermekbarát és nevelő olvastukon megkönnyebbülve sóhajtotta: Ime, itt van, megjött, akire vártunk, a gyermekköltészet mestere! Éppen az hiányzott a gyermekirodalomból, ami e versekben benne volt: a magyar mese édes bája, a magyar népdal megkapó zenéje, a népies magyar nyelv tiszta ép és hozzá művészi, graciózus formája és egy költői lélek naiv, mosolygó sugárzása. Ez mind egyesült Pósa gyermekverseiben.

De ha elragadtatással nyilatkoztak is az írói és gyermeknevelő körök Pósa gyermekverseiről, hátra volt a még a legilletékesebb, a legfinnyásabb kritikus: a gyermekvilág. Oh, a gyermekek első perctől fogva megismerték Póságban az ő legjobb barátjukat, az ő tanítómesterüket és játszótársukat egy személyben – az ő Pósa bácsijukat. A gyermek egyszerre megérezte ennek a lantnak a szerető rezgését és tudta, hogy e költőnek minden gondolata neki van szentelve A finom húrok játszi zengése-csengése, a mosolygó mese, a dévaj, incselkedő versecske belopódzott szívébe és benne maradt sokáig. Mikor pedig kirepült emlékezetéből a mese és vers, szomjazva kért másokat, abból a jóféle újból.

Az volt Pósa legnagyobb diadala, hogy a gyermekek úgyszólván az egész országban egyszerre költőjükké avatták. A Pósa gyermekverses könyvei váltak a könyvpiac

legkapósabb cikkeivé s a kiadók egyre-másra kopogtattak nála új kötetért. Sohasem kopogtattak hiába, mert a megnyitott forrás bőven öntötte tiszta, üdítő habjait. A gyermekek e nagy érdeklődése megérlelte a Singer és Wolfner cégben azt a tervet, hogy Pósa-t Szegedről fölhívja Budapestre és egy gyermeklap szerkesztését bízta rája.

A lap megindult Az Én Újságom címmel. A siker páratlan volt. Alig indult meg a Pósa gyermeklapja, melyet eleinte Benedek Elek társaságában szerkesztett, egyszerre szétterjedt az egész országban. A lapocska csodálatos varázserőt vitt magával kereszt-kötése alatt s nem túlzok, mikor azt mondom, hogy ez időtől fogva a magyar család országszerte megszaporodott egy új taggal: Az Én Újságommal. Ez az új családtag vette át a mesemondó, a gyermekszoba mulattatójának szerepét és ezt a tisztét mind máig, új meg új gyermeknemzedékek rajongó ragaszkodása közt becsülettel teljesíti. Most is oly türelmetlenül várja a gyermeksereg a levélhordót, mely a lapját hozza, most is oly lázas örömmel merül olvasásába, mint eleinte, mint azok, akik immár kinőttek a gyermekcipőből. Az apró olvasóközönség változott, de Pósa bácsi a régi kedves, vidám és szerető mesemondó maradt.

Pósa gyerekverseinek becséről e kis cikk keretében nem kívánok beszélni. Azok öntudatos művészi ízlés és ihletett költői percek szüleményei. Akik azt hiszik, hogy gyermekverset írni könnyű dolog, fölötte csalódnak. Még azok a csilingelő, naiv verssorok, azok a bohókás hangutánzások, lazán összefüggő képek, melyekkel gyakran lehet találkozni Pósa gyermekverseiben, sem könnyedén vagy szeszélyesen odavetett dolgok, hanem éles megfigyelés, a gyermeki pszichológia ismeretének eredményei. Ugyanazokat a naiv fordulatokat meg lehet találni a nép gyermekverseiben is és senki sem tudja a népies gyermekköltészetet oly szerencsésen átdolgozni művészi és mégsem erőltetett formába, Pósa-nál. Az ő ereje éppen abban van, hogy végtelen bensőséggel tud hozzásimulni a gyermek lelkéhez és a gyermek gondolkodásának egyszerű, de érzékeny hangszerén csodálatos közvetlenséggel játszik. Mindent megért a gyermek, amit ő beszél. Ez az ő diadala. Eszközei a gyermekkel való lelki harmónián kívül az ízlés, a vallásosság, hazaszeretet, az ép morál, nemes idealizmus mindenben és szent gonddal ügyel arra, hogy lapja egyetlen sora se vétsen az ő elvei ellen.

Az Én Újságom pályafutása mély és termékeny barázdákat vágott a magyar gyermekirodalom földjébe. A költők és a széppróza művelői lelkesedve fogadták a tiszta, ép, magyar irányt, melyet Pósa meghonosított a gyermekirodalomban és csaknem valamennyien lapja szolgálatába ajánlották tollukat. Új, gazdag gyermekirodalom keletkezett, mert a kis lapból, mint kiaknázhatatlan forrásból merítettek új könyvet a kiadók, új matériát a tankönyvek szerkesztői. Hovatovább az egész tanító és szórakoztató gyermekirodalmat ez a kis lap töltötte meg. Az iskola kitarta termeit Pósa gyermekköltészetének, a kisdédóvó levegőjében versei repesnek gyermekajkakon. Az elismerésnek egyik kifejezése az, hogy most a Kisdédóvó Országos Egyesülete Pósa költészetének, magyar nemzeti irányának, igaz érdemeinek ünnepléssel áldoz.

A Tisza vize mellett, az Alföld magyar levegőjében szerezte Pósa az első hangulatokat gyermekköltészetéhez: kedves dolog, hogy ott ünneplik meg sikereit. A szegedi ünnepen sokan lesznek jelen, de még többen vagyunk olyanok, akik a távolból is a nagyrabecsülés és szeretet érzelmével gondolunk e napon reá. A jelenlevők s távollevők ez ünneplő táborában van minden magyar ember, aki szívén viseli az ifjú nemzedék magyar voltát – és ebben a táborban van a magyar gyermekek óriás csicsergő fecskeraja.

Új Idők, 1900. április 15.